

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทยและเพื่อประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย ดำเนินการวิจัยโดย 1) สร้างชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย ประกอบด้วย ชุดฝึกอบรม และคู่มือชุดฝึกอบรม และการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของชุดฝึกอบรม 2) นำชุดฝึกอบรมไปอบรมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งสมัครใจเข้าอบรมจำนวน 30 คน เพื่อประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมในด้านความรู้เรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย และความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดฝึกอบรม และคู่มือชุดฝึกอบรม แบบวัดความรู้เรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ แบบประเมินความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย เป็นแบบประเมินที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 5 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าขนาดอิทธิพล และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรม ได้ชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย ประกอบด้วยชุดฝึกอบรม และคู่มือชุดฝึกอบรม

1.1 ชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย เนื้อหาการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย 3 หน่วย แต่ละหน่วยแบ่งเป็นเรื่องย่อย 3 – 5 เรื่อง ประกอบด้วย คำโครงเนื้อหา แนวคิดวัตถุประสงค์ เนื้อหาแต่ละเรื่องและกิจกรรม

เนื้อหาของชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม ประกอบด้วย 5 เรื่อง ได้แก่ ความหมายและธรรมชาติของค่านิยม ประเภทของค่านิยม ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม วิธีการวัดค่านิยมไทย และค่านิยมในสังคมไทย

หน่วยที่ 2 การสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม ประกอบด้วย 4 เรื่อง ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้วัดค่านิยม ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม การเขียนนิยามเชิงปฏิบัติการวัดค่านิยม และกรณีตัวอย่างการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม

หน่วยที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดค่านิยม ประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่ การตรวจสอบอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดค่านิยม การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวัดค่านิยม และการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวัดค่านิยม

1.2 คู่มือชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย คำนำ คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ ส่วนประกอบของชุดฝึกอบรม ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรม กำหนดการฝึกอบรม กิจกรรมภาคปฏิบัติ แบบประเมิน กิจกรรมภาคปฏิบัติ และเกณฑ์การให้คะแนน

คุณภาพของชุดฝึกอบรมพิจารณาจากความเหมาะสมของเนื้อหา การนำเสนอ และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา รวม 5 คน พบว่าชุดฝึกอบรม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดทุกด้าน

2. ผลการประเมินการใช้ชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย พบว่า

2.1 ความรู้เรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย ผลการวิเคราะห์ความรู้ของผู้เข้าอบรมด้วยขนาดอิทธิพล (Effect Size : E.S.) ของความแตกต่างระหว่างความรู้ก่อนและหลังการอบรม เท่ากับ 1.32 แสดงว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก และเมื่อจำแนกคะแนนความรู้ตามข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรมพบว่า ผู้เข้าอบรมที่มีตำแหน่งต่างกัน สอนระดับต่างกัน สังกัดหน่วยงานต่างกัน มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกัน และมีการศึกษาต่อในปัจจุบันต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มย่อยใกล้เคียงกัน

2.2 ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย พบว่า หลังการฝึกปฏิบัติ ผู้เข้าอบรมได้คะแนนสูงสุด 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.8 คิดเป็นร้อยละ 89.00

2.3 ความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมในภาพรวมระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.80 จากคะแนนเต็ม 5) โดยรายการที่พึงพอใจมากที่สุด 7 รายการเรียงตามลำดับได้แก่ 1) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร 2) กิจกรรมภาคปฏิบัติช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 3) การเรียงลำดับเนื้อหาในชุดฝึกอบรมเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และเนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม 5) แผนการสอนช่วยให้เห็นขอบข่ายเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของเนื้อหาแต่ละเรื่อง และเนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรมเข้าใจง่าย และ 7) สื่อคอมพิวเตอร์ประกอบการบรรยายช่วยให้เกิดความเข้าใจ

สรุปได้ว่าชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย สร้างขึ้นเพื่อเป็นเอกสารประกอบการฝึกอบรมของวิทยากรในการฝึกอบรมการเผชิญหน้า ประกอบด้วยเนื้อหาสาระทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับค่านิยม และวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดค่านิยม โดยมุ่งให้ผู้เข้าอบรมนำความรู้และแนวทางการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไปใช้ในการทำงาน ผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านจิตวิทยาการศึกษาและด้านการวัดและประเมินผล

การศึกษา เห็นว่าชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งด้านเนื้อหาสาระ ด้านการนำเสนอ และ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ แม้ว่าชุดฝึกอบรมนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ร่วมกับการบรรยายของวิทยากร แต่แนวทางการจัดทำเอกสาร ยึดแนวการผลิตเอกสารการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เอกสารแต่ละหน่วยประกอบด้วย แผนการสอน ซึ่งระบุแนวคิด วัตถุประสงค์ของการศึกษา เนื้อหาแต่ละเรื่อง และมีกิจกรรมท้ายเรื่องเพื่อให้ผู้ศึกษาตรวจสอบความเข้าใจในกรณีศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง ซึ่งผู้เข้าอบรมให้ข้อคิดเห็นว่า จุดเด่นของชุดฝึกอบรมได้แก่ เอกสารการอบรมชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย เป็นรูปธรรม มีแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาที่นำมาใช้สร้างเครื่องมือวัดค่านิยม ทำให้เข้าใจธรรมชาติและการออกแบบวัดค่านิยม และมีเนื้อหาครอบคลุมการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม แต่จุดที่ควรปรับปรุงคือเพิ่มตัวอย่างกิจกรรมให้มากขึ้น เพิ่มกรณีศึกษาที่เป็นเครื่องมือที่หลากหลาย และเพิ่มตัวอย่างการเขียนผังเครื่องมือ นอกจากนี้ผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 60) เห็นว่าหากไม่มีการบรรยายของวิทยากร ผู้เข้าอบรมสามารถศึกษาชุดฝึกอบรมได้ด้วยตนเอง ในขณะที่ผู้เข้าอบรม 2 คน (ร้อยละ 6.67) เห็นว่า การศึกษาเอกสารด้วยตนเองเข้าใจยาก และศึกษาเอกสารด้วยตนเองไม่ได้ถ้าไม่มีพื้นฐานด้านการศึกษาและการวัดผล ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้เข้าอบรมเป็นผู้สมัครใจเข้าอบรม ผู้วิจัยประกาศรับสมัครบุคคลเข้าอบรมโดยระบุว่าเป็นครูหรือบุคลากรทางการศึกษา หรือ ผู้สนใจทั่วไปที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ด้วยเจตนาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนค่านิยมไทย 12 ประการ มีการปฏิบัติและมีหน้าที่ต้องรายงานผลการขับเคลื่อนค่านิยมดังกล่าวต่อต้นสังกัดได้นำความรู้และแนวทางการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไปใช้สร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย เพื่อรายงานผลการดำเนินงานได้ตรงกับสภาพที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน และเหตุผลที่ผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่งเห็นว่าสามารถศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเองอาจเนื่องจากผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป (ร้อยละ 76.67) และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 46.67) จึงมีประสบการณ์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยและคิดว่าสามารถศึกษาชุดฝึกอบรมได้ด้วยตนเอง

2. ความรู้และความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย จากการเปรียบเทียบความรู้เรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทยก่อนและหลังการอบรมพบความแตกต่างในระดับมาก (ขนาดอิทธิพล = 1.32) นอกจากนี้จากการจัดกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม โดยให้ผู้เข้าอบรมแบ่งกลุ่มย่อย 4 – 6 คน กำหนดค่านิยมที่กลุ่มสนใจ เขียนนิยามค่านิยมและพฤติกรรมแสดงค่านิยมที่กลุ่มเลือก วิเคราะห์กรณีตัวอย่างการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม (กรณีศึกษางานวิจัยการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม) เขียนรายการเพื่อวัดค่านิยมที่กำหนด และระบุแนวทางการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดค่านิยมที่กลุ่มเลือก ทำให้ผู้เข้าอบรมได้มีโอกาสตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์กับผู้เข้าอบรม ทำให้คะแนนความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทยสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 17.80 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน สรุปได้ว่าชุดฝึกอบรมทำให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณดี แสงประทีป

ทอง และคณะ (2555) และสมถวิล วิจิตรวรรณ และคณะ (2556) ที่พบว่าหลังการอบรม ชุติศอกอบรมทำให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้เพิ่มมากขึ้น

3. ความพึงพอใจต่อชุติศอกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทย ชุติศอกอบรมในการวิจัยนี้เป็นชุติศอกอบรมที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลักและใช้การฝึกอบรมแบบเผชิญหน้าเป็นสื่อเสริม จัดระบบฝึกอบรมโดยให้ผู้ให้การฝึกอบรม หรือวิทยากร เป็นผู้ใช้ชุติศอกอบรมในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ชุติศอกอบรมที่สร้างขึ้นประกอบด้วยเอกสารการอบรมที่เป็นเนื้อหาการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดค่านิยม นอกจากนี้เอกสารการอบรมที่เป็นเนื้อหาสาระวิชา ยังมีคู่มือชุติศอกอบรม ซึ่งประกอบด้วยเอกสารและกิจกรรม รวมทั้งแบบทดสอบ สำหรับวิทยากรใช้ในการอบรม หลังการอบรม ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อชุติศอกอบรมโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายการประเมินย่อยพบว่า ผู้เข้าอบรมพึงพอใจชุติศอกอบรมในระดับมากที่สุด 7 รายการ และ พึงพอใจระดับมาก 3 รายการ โดยรายการที่พึงพอใจมากที่สุด ลำดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร รองลงไปได้แก่กิจกรรมภาคปฏิบัติช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นซึ่งจะเห็นว่า ผู้เข้าอบรมให้ความสำคัญกับวิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์มากกว่ารายการอื่น ๆ และกิจกรรมภาคปฏิบัติเป็นสิ่งที่ผู้เข้าอบรมเห็นว่าสำคัญในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ส่วนรายการที่ผู้เข้าอบรมพึงพอใจน้อยกว่าข้ออื่น (พอใจระดับมาก) ได้แก่ 1) การใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน 2) ตัวอย่างการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมช่วยให้เกิดแนวทางการสร้างเครื่องมือวัด และ 3) กิจกรรมท้ายเนื้อหาแต่ละเรื่องช่วยให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการประเมินความพึงพอใจดังกล่าวมาปรับเอกสารการอบรม โดยแก้ไขความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำ และเพิ่มกิจกรรมท้ายเนื้อหาบางเรื่องให้มากขึ้น ส่วนการเพิ่มตัวอย่างการสร้างเครื่องมือไม่ได้เพิ่มเติมเนื่องจากได้เสนอตัวอย่างการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไว้ 3 เรื่อง ครอบคลุมการสร้างแบบวัดค่านิยมแบบมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ และแบบวัดค่านิยมแบบสถานการณ์ที่กำหนดค่าคะแนนโดยใช้ระดับพฤติกรรมตามแนวคิดของแคธเวทล์ และบลูม เป็น 5 ชั้น แล้ว นอกจากนี้เอกสารการอบรมจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการบรรยายของวิทยากรซึ่งได้จัดให้เหมาะสมกับเวลาการอบรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 วิทยากรผู้สนใจนำชุติศอกอบรมไปใช้ ควรมีความรู้เข้าใจด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และควรศึกษารายละเอียดของชุติศอกอบรม และคู่มือชุติศอกอบรมให้เข้าใจชัดเจนเพื่อนำชุติศอกอบรมไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ชุติศอกอบรมนี้สร้างขึ้นโดยใช้แนวทางการผลิตชุดการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผู้สนใจที่มีพื้นฐานความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือด้านการวิจัยสามารถศึกษาชุติศอกอบรมนี้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมเรื่องอื่น ๆ

1.3 ผู้เข้าอบรมควรนำความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทยไปใช้ประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม และการรายงานผลการขับเคลื่อนค่านิยมในงานที่ได้รับผิดชอบ หรือใช้เป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะอื่น ๆ ต่อไป

1.4 ผู้เกี่ยวข้องควรนำชุดฝึกอบรมเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมไทยนี้ไปเผยแพร่แก่ครูบุคลากรทางการศึกษา นักวิจัย และผู้สนใจวัดค่านิยม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยพัฒนาชุดฝึกอบรมในลักษณะอื่นแทนการฝึกอบรมแบบเผชิญหน้า เช่น ชุดฝึกอบรมผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเพิ่มช่องทางการศึกษาค้นคว้ากับผู้สนใจให้กว้างขวางมากขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยพัฒนาชุดฝึกอบรมคุณลักษณะอื่นที่สังคมให้ความสำคัญนอกจากค่านิยม เช่น เจตคติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย เป็นต้น

2.3 ควรมีการติดตามประเมินผลการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานเพื่อนำสารสนเทศมาปรับปรุงชุดฝึกอบรมให้ใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

